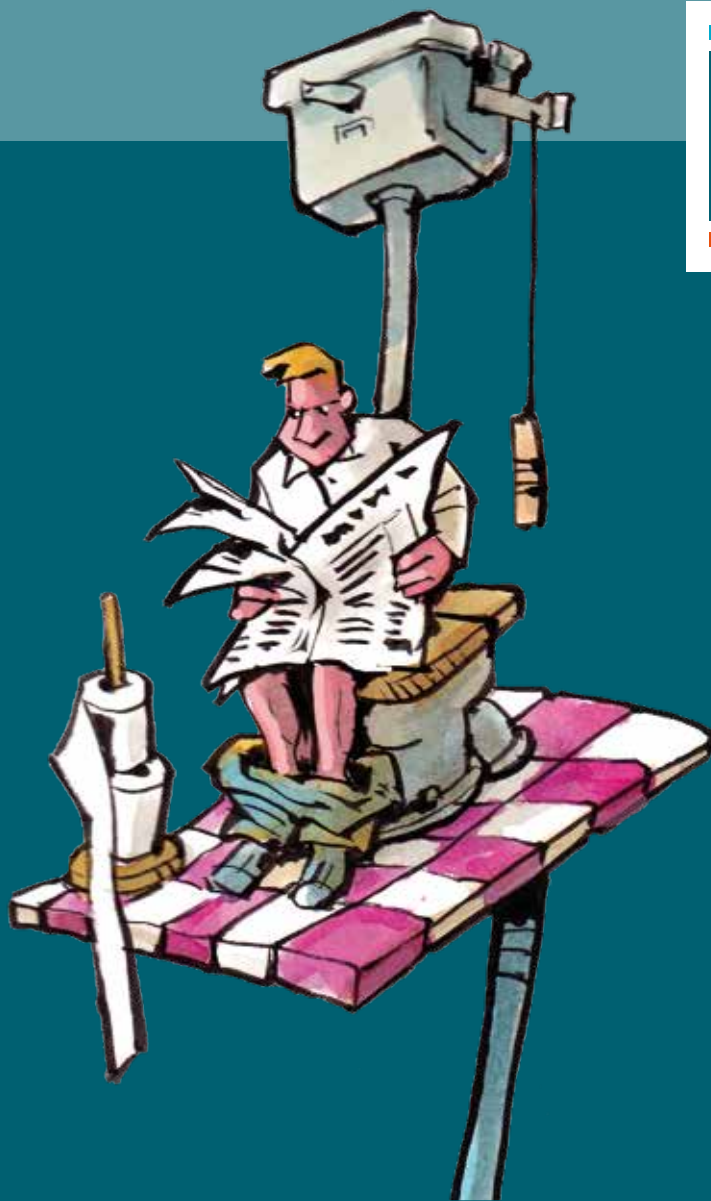

Routekaart

Stichting RIONED 2019 - 2020

STICHTING
RIONED
STAD | WATER | MENS

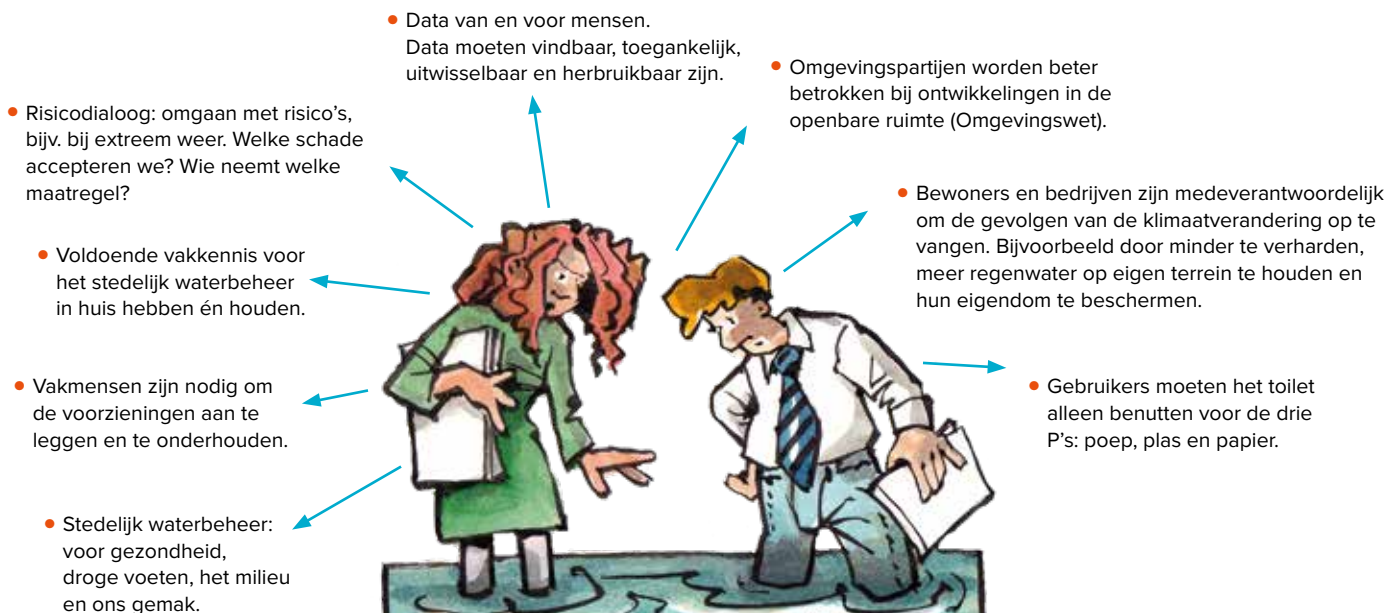
De routekaart van Stichting RIONED

Het stedelijk waterbeheer is door alle ontwikkelingen in onze samenleving flink aan het veranderen. Nieuwe benaderingen, maar ook een omslag in mentaliteit, zijn noodzakelijk. Stichting RIONED biedt de vakwereld hierin houvast, richting en ondersteuning. In deze routekaart leest u waar wij ons in 2019 en 2020 vooral op willen richten. De routekaart is de opvolger van ons jaarbericht.

De mens centraal

De mens komt steeds meer centraal te staan in het stedelijke waterbeheer. Enerzijds is dat vanzelfsprekend: zonder mensen geen bebouwde omgeving. Anderzijds is het wennen voor een

technisch vakgebied dat van oudsher meer met zaken bezig is dan met mensen. Met mensen bedoelen we bewoners en medewerkers van bedrijven, maar ook vakmensen met toekomstgerichte vakkennis. Perceeleigenaren krijgen meer en meer verantwoordelijkheden voor klimaatmaatregelen op hun eigen terrein. Ze leveren ook praktijkinput tijdens de risicodialoog bij de stresstest en worden in het kader van het omgevingsbeleid intensief en actief betrokken bij ontwikkelingen in de openbare ruimte. Stichting RIONED verbindt stad, water en mens. Deze samenhang ziet u terug in ons nieuwe logo. Stedelijk waterbeheer is van, voor en door de mens.

Ovangen gevolgen klimaatverandering

Het tegengaan van de gevolgen van hoosbuien en droogte in steden en dorpen is een grote uitdaging. De oplossing is meer ruimte voor waterberging en een grotere infiltratiecapaciteit voor regen. Dit propageert Stichting RIONED al jaren, maar het benadrukken ervan blijft onverminderd nodig. Mede door de droogte stijgt de aandacht voor het op particulier terrein in de bodem brengen van regenwater. Dat betekent het aanleggen van laagtes voor waterberging en het minder verharden van tuinen en terreinen. Kleine beetjes helpen niet. Een hoosbui past niet in

een regenton. De poster [De effectiviteit van klimaatadaptatiemaatregelen](#) ondersteunt bij het kiezen van doelmatige maatregelen. Speciaal voor hoveniers, architecten en afkoppeladviseurs ontwikkelden we de [PerceelTool](#), om op een verantwoorde en effectieve manier maatregelen te kiezen en te dimensioneren, zoals infiltratievoorzieningen en blauw/groene daken. PerceelTool is een variant op de bij stedelijk waterbeheerders al bekende, uitgebreidere [RainTools](#).

Bewoners en bedrijven informereren en betrekken

Bewoners en bedrijven zijn medeverantwoordelijk om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen, onder andere door meer regenwater op eigen terrein vast te houden en hun terrein minder te verharden. Welke maatregelen wanneer helpen (en welke niet!) leggen we in begrijpelijke taal uit in de publieksvriendelijke brochure [Miezeren of plenzen](#) en de website voor het publiek: www.riool.info. Ook voor de publieksdialoog in de stresstest zijn dit ondersteunende instrumenten.

Klimaatstresstest in dialoog met de stad

Om uit te zoeken waar schade kan ontstaan door klimaatverandering, voert een gemeente een klimaatstresstest uit. Hierbij is de dialoog met bewoners en bedrijven over risico's en maatregelen een essentieel onderdeel. Het uiteindelijke doel is om tot integrale wijkaanpakken te komen door middel van klimaatadaptatie, energietransitie en oplossingen voor leefbaarheids- en sociale problemen, al naar gelang de urgentie en het draagvlak in de wijk.

Regie op de ondergrond

De ondergrond wordt door de energietransitie en de klimaatverandering steeds intensiever gebruikt. Dat komt door de aanleg van warmtenetten, de verzwaring van het elektriciteitsnet, het scheiden van afval- en hemelwater, het planten van meer bomen, de toename van ondergrondse afvalcontainers en veel meer. Bij energietransitieprojecten in de bebouwde omgeving komt de beschikbare ruimte in dichtbebouwd gebied op het kritieke pad te liggen. Dit vraagt een actieve ordening en sturing door gemeenten, om regie op de ondergrond vorm te geven. Volgens ons zijn hiervoor nieuwe (wettelijke) afspraken nodig. Daarnaast vereist dit een zelfbewuste rol van het stedelijke waterbeheer in het omgevingsbeleid en een goede afstemming van werkzaamheden in de openbare ruimte.

Voldoende vakmensen

Als gevolg van pensionering van ervaren medewerkers, afname van formatie door bezuinigingen en nieuwe bijkomende opgaven zoals klimaatadaptatie, hebben gemeenten behoefte aan instroom van voldoende professionals die over de juiste kennis beschikken. Dit is een forse opgave voor het vakgebied omdat er een algemeen tekort aan technici is. De [Branchestandaard Gemeentelijke Watertaken](#) van Stichting RIONED helpt gemeenten met het bepalen van de formatie en de benodigde opleidingen. Hiermee toetst een gemeente zowel voor de totale organisatie als per professional of de competenties en de kennis op het gebied van stedelijk waterbeheer aanwezig zijn of elders voldoende zijn belegd. In combinatie met de ontwikkeling van zelftoetsen werkt Stichting RIONED toe naar guided learning. In 2019 passen we de Branchestandaard aan om volledig aan te sluiten op HR21, het functiewaarderingssysteem dat de meeste gemeenten gebruiken.

Gegevens slim gebruiken

De samenleving wenst doelmatige oplossingen voor grote maatschappelijke opgaven. Er gaat echter nog veel tijd verloren met het zoeken naar en het verbeteren en harmoniseren van de juiste gegevens. Voor het uitwisselen van data en informatie is het essentieel dat alle partijen met dezelfde systematiek en definities werken en dezelfde (computer)taal spreken. Het [Gegevenswoordenboek Stedelijk Water](#) (GWSW) is die gezamenlijke taal, die via de beheerpakketten te gebruiken is. Dit is een enorme stap vooruit voor uniforme online ontsluiting van gegevens over stedelijk waterbeheer. Niet alleen voor gemeenten zelf, maar ook voor gebouweigenaren, waterschappen, aannemers en adviesbureaus. GWSW bouwt voort op de basisregistraties, KLIC en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). In 2019 gaan we samen met het Kadaster liggingsgegevens publiceren via PDOK, het overheidsplatform voor geodata. We stimuleren leveranciers om nieuwe applicaties en diensten te ontwikkelen op basis van de GWSW-taal en -datasets

én de nieuwe mogelijkheden van linked data. Het doel is dat alle gemeenten over enkele jaren hun datasets online hebben ontsloten. De data zijn in principe algemeen beschikbaar, waarbij gemeenten als bronhouder uiteraard volle zeggenschap en regie over hun gegevens houden. Gemeenten die ondersteuning willen bij het werken met GWSW, kunnen gebruik maken van door Stichting RIONED opgeleide GWSW-adviseurs.

Kennisoverdracht

Stedelijke waterbeheerders vinden de algemeen geaccepteerde uitgangspunten, methoden en technieken in de [Kennisbank Stedelijk Water](#). De Kennisbank biedt state-of-the-art informatie over alle aspecten van het vakgebied stedelijk waterbeheer en is geautoriseerd door een representatieve groep deskundigen die nieuwe pagina's na tervisielegging vaststelt. In 2019 vernieuwen we bijna de helft van alle pagina's van de Kennisbank en komt de Kennisbank beschikbaar op een geheel vernieuwde [website](#). De Kennisbank is met de Branchestandaard verbonden doordat in de Kennisbank staat aangegeven welke kennis bij welke activiteit hoort. Met een filterfunctie selecteert de professional snel de juiste kennis en informatie.

Sturen op risico's

Er zijn op dit moment vrijwel geen vervangingsachterstanden en de sector wil dit graag zo houden. De druk op meer doen met hetzelfde budget en nieuwe opgaven oppakken zonder forse lastenverhoging, vraagt om denken in risico's en een omslag in het afwegen en soms accepteren van risico's. Daarom is assetmanagement een speerpunt van Stichting RIONED. Gemeenten en waterschappen sturen steeds meer op een goede balans tussen prestaties, risico's en kosten. Bewuste acceptatie van kleine risico's maakt tijd en geld vrij voor aanpak van grote risico's. Uitgangspunt is niet meer alleen het objectief functioneren van de riolen en watersystemen, maar vooral of de omgeving (bewoners en bedrijven) door het beheer meerwaarde ervaart.

De vijf kernwaarden voor de maatschappelijke meerwaarde van stedelijk waterbeheer:

Veiligheid

Gezondheid

Omgevingskwaliteit

Vermeden schade

Draagvlak

Sturen op prestaties, risico's en kosten moet wel gebaseerd zijn op het antwoord op de vraag: "Hoe vaak komen risico's in de praktijk voor en hoe groot zijn dan de gevolgen voor de maatschappelijke meerwaarde van stedelijk waterbeheer?"

De [Risicodatabank Stedelijk Water](#) is om te beginnen gevuld met gegevens over persleidingen om de keuze van maatregelen te onderbouwen. In 2019 breiden we de Risicodatabank verder uit en illustreren we het gebruik. Ook richten we ons op risico's bij wateroverlast.

Over Stichting RIONED

Stichting RIONED is de koepelorganisatie voor stedelijk waterbeheer in Nederland. Wij zijn er voor en door alle relevante overheden en bedrijven. Inspelend op nieuwe opgaven en mogelijkheden komen we op voor het belang van stedelijk waterbeheer: goed zorgen voor afval-, hemel- en grondwater in de steden en dorpen. We begrijpen en ondersteunen de vakwereld.

Het bestuur bestaat uit:

Joost van Oostrum - voorzitter,

Marieke Moorman - namens de gemeenten,

Stefan Kuks - namens de waterschappen,

Hans Mascini - namens bouw- en productiebedrijven,

Robbert Loos - namens dienstverlenende bedrijven,

Jan Busstra - waarnemer van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Directeur is Hugo Gastkemper. Op het bureau van Stichting RIONED werken tien medewerkers.

Stichting RIONED wordt inhoudelijk en financieel gedragen door de begunstigende overheden en bedrijven die actief zijn in het stedelijk waterbeheer. Daarnaast zijn er inkomsten uit project-bijdragen en bijeenkomsten.

De totale baten bedroegen in 2018 € 3.035.202.

Het resultaat in 2018 was € 122.484.

Stichting RIONED is natuurlijk te vinden op internet:

www.riool.net (voor de professional)

www.riool.info (voor het publiek)

www.rioolenraad.nl (voor raadsleden en waterschapsbestuurders)

© 2019 Stichting RIONED
info@rioned.org
www.riool.net

*Teksten, tabellen en figuren uit deze routekaart
mogen alleen worden overgenomen met
bronvermelding.*

Disclaimer

Deze uitgave is met de grootst
mogelijke zorg samengesteld.
Niettemin aanvaarden de auteurs
en de uitgever geen enkele
aansprakelijkheid voor mogelijke
onjuistheden of eventuele
gevolgen door toepassing van de
inhoud van deze publicatie.

Tekst

Bureau Stichting RIONED / Christel van Koppen,
De Heldere Pen

Illustraties

Henk van Ruitenbeek

Vormgeving

GAW ontwerp+communicatie b.v., Wageningen

Druk

Drukkerij Modern, Bennekom

